

forbrugere have maattet svare til Fabrikkerne var en Mill. eller med andre Ord omtrent det femdobbelte i det samme Aaremaal. Af den Slags Ting kunde der, mener jeg, fremhæves en hel Række. Hvor stor den Beskyttelse er, som de beskyttede Erhverv kunne drage ud, kunne pumpe ud, maa man hellere sige, af andre Borgeres Lommer, er noget, som det er ganske overordentlig vanskeligt at faa et bestemt Tal for.

Venstres Ordfører i Landstinget, Statsrevisor Madsen-Mygdal, har tidligere opgjort det til at være mellem 20—30 Mill. Kr. om Aaret. Om dette Tal passer nøjagtigt, skal jeg ikke kunne sige, det kommer endelig her ikke an paa en Million mer eller mindre. Naar Demokratiet her i Landet har været en Modstander af Beskyttelsen og er det fremdeles, saa er det, fordi der herigennem skabes Monopol, i Kraft af hvilket enkelte Erhverv kunne berige sig paa det øvrige Samfunds Bekostning, og fordi der skabes en Forrykkelse af Værdierne. Naar det er saaledes, at Industrien i Kraft af sin beskyttede Stilling kan give langt større Udbytte end andre Erhverv, saa er det en Selvfølge, at Kapitalen drages bort fra Landets Hovederhverv, Landbruget, og over til Industrien. Ganske lignende gaar det med Arbejdskraften. Nu kan man hertil sige, og det fremhæver Industrien altid, at den kan give Arbejderne en højere Dagløn, og det synes de er særdeles godt. Ja, hvis det virkelig var Tilfældet, saa vilde det ogsaa være godt, men ser man paa det i det store og hele, vil man se, at i Lande, hvor der findes meget lidt Industribeskyttelse, f. Eks. England, der er Arbejdslønnen langt højere end i de industribeskyttede Lande Tyskland og Sverige, og Arbejdslønnen er for saa vidt ogsaa større i Danmark end i det protektionistiske Sverige. Vi have set svenske Arbejdere i store Skarer drage til Danmark for at søge Erhverv. Een Ting er givet: at selv om Arbejderne ved Industrien i Kraft af Beskyttelsen opnaa en noget højere Dagløn, ville deres Livsforhold blive saa meget dyrere. De beskyttede Industrier ligge jo saa at sige alle sammen i Storbyerne, hvor Livsvilkårene ere saa overordentlig meget

dyrere i enhver Henseende. Jeg har haft Lejlighed til af egen Erfaring at se, hvorledes en stor Mængde Arbejdere i Byen og paa Landet leve. Jeg har som Læge haft Lejlighed til at komme i Landarbejderes og i mange Byarbejderes Hjem, og det forekommer mig, at Forskellen egentlig ikke er saa forfærdelig stor. Jeg skal villig indrømme, at den Løn, som gives Landarbejderne, er saare ringe og burde være meget betydeligt højere. Jeg har her en Statistik for mig, som findes i Nationaløkonomisk Tidsskrift, og i hvilken er opgjort den Løn, som Landarbejderne oppebære i 1905. Deraf fremgaar det, at mandlige Daglejere paa egen Kost kun oppebære en Løn af 593 Kr. og mandlige Daglejere paa Husbondens Kost kun 409 Kr. Man kan sige, at det er sørgeligt, at det virkelig er Tilfældet, at der her i Landet gives saa lille en Løn for saa strengt og haardt et Arbejde som Landarbejdernes, men vi have den Tro og det Haab, at vi kunne komme ganske andre Veje frem for at forbedre disse Forhold end gennem den beskyttede Industri.

Vi tro, at vort Land har Muligheder nok for at føde alle sine Borgere uden at behøve at gøre det ad kunstig Vej, naar vi se hen til det Forhold, at den danske Jord vil kunne give et langt større Udbytte, end den gør i Øjeblikket; hvis den blev fordelt paa en anden og mere passende Maade, hvis der skabtes selvstændige Hjem for Arbejderne rundt omkring paa Landet, er der ingen Tvivl om, at de vilde kunne faa et meget stort Udbytte ud af deres Jord. Jeg har i disse Dage læst i Bladene, at paa Kærehave Husmandsskole er der høstet 674 Tønder Roer pr. Tønde Land. Det er jo et saa enormt stort Antal, at det maa siges, at hvis man ved energisk Dyrkning af Jorden kunde naa blot tilnærmelsesvis op derimod, vil der kunne leve overordentlig mange flere Mennesker i Landet. Naar vi se hen til de omkring vort Land liggende fiskerige Farvande, hvor fremmede Fiskere i Tusindvis ligge og drage Rigdomme op af Havet, medens der er overordentlig faa danske Fiskere, som tage Del deri, vil der være en Mulighed for, at en Mængde Mennesker her kunne finde deres naturlige Levevej. Jeg skal nævne, at der i disse